

94. Bastoners de Masquefa.

Ball del Schotis davant de cal Ramon.

Procedència: El Dia Grafico, 29-07-1922. (AJM).

els nois i noies dels Col·legis quins portaven en llurs mans brots de llozer i rams de flors. Venien les Filles de Maria amb son pendó, les associades a l'Apostolat de la Oració acompanyades de la orquestra de la Societat recreativa del Serralet. Seguien després els fadrins en número crescut, individus de la Germandat, del Sindicat Agrícola, membres de la Junta e Construcció i de l'Obra, amb la orquestra de la Societat recreativa de la Vila. Acabava la processó amb els sacerdots nombrosos assistents a l'acte (...) actuant la festa el M. Iltre. Sr. Canonge Delegat (...), finalitzant les autoritats presidides per el Sr. Diputat del Districte a les Corts de Madrid i l'Excelentissim Sr. President de la Mancomunitat Catalana, seguits del poble.

95. Bastoners de Masquefa.

Moment en que es va anar en comitiva a l'estació del Carrilet a rebre el Delegat del Bisbe.

Cedida: AAM.

Al ésser al lloc on deu aixecar-se l'església, tot seguit se celebraren les cerimònies de rúbrica, fou beneïda la primera pedra i després de unes quantes paletades de morter que tiraren al clot les persones distingides que solen fer-ho en semblants actes, fou baixada al fons i

colgada la tan esperada primera pedra, mentre un cor nombrós de joves i noies cantava l'himne propi de la festa acompanyats de les dues orquestres i més que tot acompanyats de l'esguard alegre i satisfet de tot el poble fidel, que com ressò de gràcies a Deu, bo i enlairats a regions sublimes juntament amb les angèliques veus dels infants:

"Creix de pressa, oh, església que neixes.

I forada amb les punxes el cel

I els cors d'àngels davallin les gràcies

Aquí dins sobre el poble fidel"

Fou signada una acta del fet, quin original amb la present es guarda al arxiu parroquial. També fou signat un pergamí, que juntament amb documents i monedes fou clos dintre la pedra.

96. Bastoners de Masquefa.

Primera fotografia de la Colla de Bastoners. 22-07-1922.

Drets al darrera: Anselm Torres (cal Cairot), Joan Solies (cal Sastre), Ramon Boldú (can Massana), Jaume Claramunt (cal Torretes), Anton Isart (can Valls). Drets al davant: Cap de Colla Miquel Bonastre (cal Caló), Antón Sabi (cal Sabiet), Salvador Sabaté (cal Batista), Josep Martí (cal Veí). Assegut: Josep Mas (cal Fassi). Frabiolaire: Pau Matador. Cedida: Rosa Sabaté Bonastre.

Jaume Rovira Canals, Jutge de pau; el M. Iltre. Sr. Canonge Lectoral de la Seu de Barcelona, Dr. Francisco Faura, en nom i representació del Sr. Bisbe, presidint l'acte litúrgic amb llurs diputats a les Corts de Madrid i Barcelona i demés autoritats, beneí aquesta pedra expressament extreta del mil·lenari i antic temple parroquial, la primera que ha sigut colgada de la nova església parroquial que á honor del gloriós Apòstol S. Pere i aixeca al bell mig de la vila amb amor i cooperació del fidels (...).

Executat tot lo de llei i consuetut, ans de destriar-se la concurrència, el qui això escriu, remercià els Srs. Canonges, Arxiprestes, autoritats, clero i poble llur assistència a l'acte demanant a Deu que el brot d'olivera que hi és plantada al bell mig de la Vila cresqués prompte perquè com l'ombra de l'Evangeli ens acoblés a tots en un sol amor. Parlà després el Sr. Delegat manifestant el seu plaer per la part principal que a l'acte havia pres...; també parlà el Sr. Canonge de Tarragona (...).

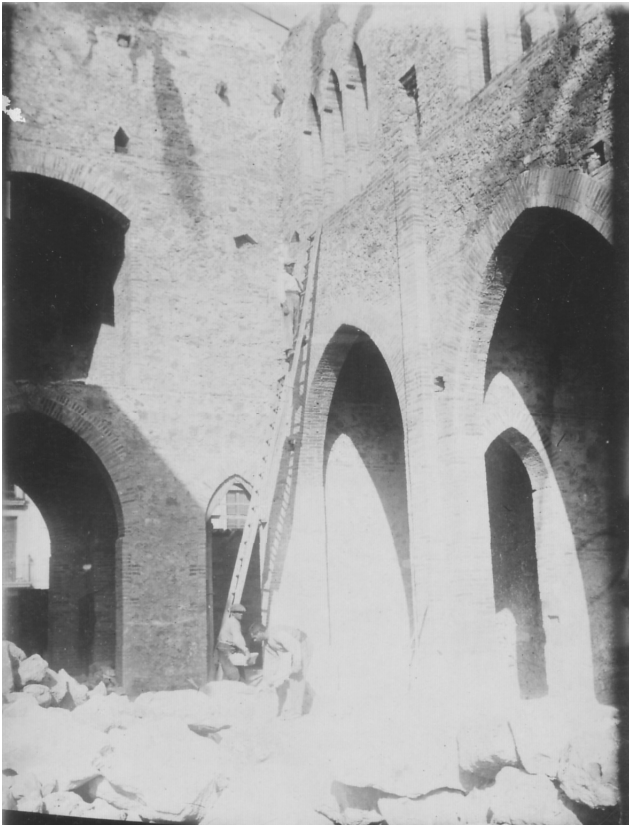
Digna coronament foren l'esclat d'entusiasme i joia amb que fou rebut el cant de la Senyera, de la Sardana de les Monges i altres belles cançons realitzades per l'orfeó de la vila, quedant-ne de tant plena i grossa festa duradora recordança.

Laus Deo!¹⁰⁹

Lo que diu el pergamí clos a la primera pedra

En nom de Deu. Sia de tothom sapigut que á l'any del Senyor MCMVVII i als XXII del mes de Juliol, festa e Santa Maria Magdalena, Co-patrona d'aquesta vila de Masquefa, governant la Església e Deu el Sant Pare Pius XI, regnant a Espanya S.M. el Rei Alfons XIII; essent Bisbe de Barcelona l'Excm.: Rdm. Dr. D. Ramon Guillament; exercint el govern de la parroquia els honorables senyors Rvnt. Jaume Guixà Parera, Prve; oan Isart Bonastre, Alcalde i

¹⁰⁹ APM: Caixa Església de Sant Pere, 1ª pedra (22-7-1922).

97. Obres de construcció de l'església.
Masquefa, 1924.
 Cedida: APM.

Encapçalaven la marxa els *Bastoners de Masquefa* amb en *Pau Matador* com a flabiolaire. Finalment, a dos quarts d'onze es celebrava en el nou temple la primera missa. Durant anys s'ha pensat que la fotografia en que apareix la Colla dels bastoners pertany a aquella diada. El cert és que va ser presa amb altres dues més el 1922, durant l'acte de benedicció de la primera pedra. En comparació amb aquell dia, la inauguració de l'església va quedar en poc més que una anècdota. Això s'explica pel canvi de rector. Fins un any abans de la consagració havia regentat la parròquia en Jaume Guixà i Pons, un jove mossèn emprenedor que havia aconseguit posar pau entre els propietaris contigus al terreny on s'havia de construir el nou temple, amén de crear una comissió d'obres i de trucar a moltes portes per tal d'aconseguir els diners i engegar el projecte. Només cal veure el centenar de respostes a les seves cartes, que es conserven a l'Arxiu de la Parròquia, per tal de copsar la feina que va fer aquell home. Tenia amics en mitjans de comunicació tant importants en l'època com el *Día Gráfico*, un rotatiu luxós que va accedir a publicar

Inauguració de l'església de Sant Pere de Masquefa, 26 d'abril de 1925

Finalment, després de tres anys de treballs intensos i d'un accident laboral, hom va poder organitzar el dia de la inauguració del nou temple.

La jornada de celebracions va començar a dos quarts de set del matí amb una missa de Comunió general a l'antiga capella de Roser. A dos quarts de deu, el Canonge de la Seu, el Dr. D. Joan Boada, delegat del Bisbe, va beneir la nova església i també les campanes, a qui van posar els noms de Maria Dolors i Maria Assumpta, essent padrins en Josep Mª Vilaclara i la seva senyora Mª Dolors Mir, i en Jaume Mas Huguet i la seva esposa, la senyora Assumpta Jorba.

La veu d'aquelles campanes es va fondre deu anys després, quan els membres de la FAI de Martorell les van fer despenjar per a convertir-les en metralla antifeixista.

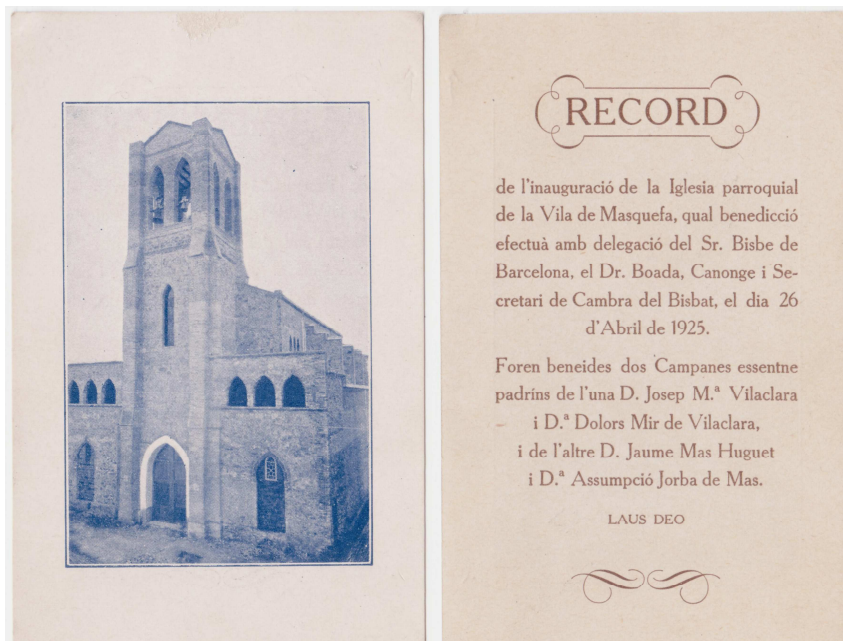
A les deu del matí va sortir la processó des de la Capella del Roser fins a l'església nova per tal de dur-ne la custòdia.

98. Sortida de la primera missa.
Masquefa, 24-04-1924.
 Cedida: AAM.

tres fotografies fetes el 1922¹¹⁰, en dues de les quals apareixen els bastoners.

El 1924, a menys d'un any de finalitzar-se el seu projecte, el Bisbat va decidir de retirar-lo del seu càrrec de Regent a Masquefa i envià mossèn Pere Batlle. El motiu no és clar però tot indica que va tenir alguna cosa a veure l'accident laboral d'un dels treballadors (l'avi de *cal Borreguer*), qui es va malmetre el braç dret i per la qual cosa hom va haver de llogar un advocat que *arreglés* el tema.

99. Recordatori del dia de la inauguració.
Masquefa, 24-04-1924.
Cedida: AJM.

Un Shotis memorable

El 1927 dies de festa major a Badalona van tenir lloc del 13 al 17 d'agost. Segons el programa, el dia 15, durant el novè acte de celebració, van sortir en cercavila pels carrers de Badalona "els Bastoners (de Masquefa), el grup de dansaires "Els Picarols" acompanyats el clàssic so de timbal i fluviol." Després va haver-hi "Audició de sardanes, repartiment de bons entre famílies menesteroses, il·luminació elèctrica, combats de boxa, sortida de gegants i nans, curses, competicions atlètiques (...)"

L'Àngel Matas en el seu llibre *Memòries d'un Bastoner* diu que aquesta sortida va ser molt comentada durant anys pels seus participants, car "van tenir un gran èxit i van ser molt aplaudits per tots els veïns, especialment a la Plaça Major, on van ballar el Schotis de Corrandà durant més de deu minuts sense parar, esperonats pels aplaudiments de nombros públic assistent a l'acte"¹¹¹.

A més d'això, cal dir que el mestre dels *Picarols* que havien sortit aquell mateix dia amb els bastoners era l'eminent folklorista Aureli Capmany, qui escriuria un llibre el 1948 sobre els bastoners de Gelida. En un apartat d'aquesta obra es fa un breu repàs a les músiques i els balls de bastons de tot Catalunya. Capmany anomena més d'un centenar de poblacions on *es ballen o s'ha ballat algun cop ball de bastons*, però no hi diu res de Masquefa!

Sens dubte va ser un *lapsus calami* de l'editor puix una mica més endavant fa referència al Concurs del Poble Espanyol del 1929, en el qual hi va participar la colla. Si més no, sabia que a Masquefa hi havia bastoners puix els va veure ballar aquell dia del 1927 a Badalona.

Hem de tenir present que en aquell temps les vies de comunicació no eren els que són avui. Desplaçar-se de Masquefa a Badalona per ballar bastons era poc menys que una aventura, la qual demanava d'invertir-hi el temps de feina del dissabte i el lleure del diumenge, i també d'alguns diners per pagar-se la pensió els dos dies¹¹².

¹¹⁰ *El Día Gráfico*, 29 de Juliol 1922.

¹¹¹ Pàg. núm. 16.

¹¹² En la majoria d'ocasions les despeses de pensió anaven a càrrec dels Ajuntaments contractants.

100.a. Bastoners de Masquefa. Badalona, 1927.

Drets: Anselm Torres, Pere Cuyàs, Pere Bonastre, Josep Matas, Josep Bonastre, Joan Cardús i Joaquim Casanovas. Ajupits: Àngel Matas (Cal Xic Violí), Mingo Ollé, Salvador Sabaté i Anton Isart. Flabiolaire: Pau Orpí Gili. Cedida: AAM.

100.b. Bastoners de Masquefa. Pels carrers de Badalona, 1927.

Cedida: AJM.

Amb aquesta reflexió ens adonem de la importància que prenia la *capta*, o passar de la barretina, que servia per sufragar les despeses d'aquests viatges. En desplaçaments d'aquest caire havien d'assegurar-se més d'un dia d'actuació o la promesa de poder actuar *per lliure* i així poder recollir algun cèntim. Aquesta realitat es va accentuar els anys de la postguerra, quan molts ballaven per poder menjar un xic més bé que a casa. Sembla ser que l'anada a Badalona va ser per mediació d'un familiar del cap de colla Miquel Bonastre Bigas, de *cal Caló*, que va arranjar els tràmits amb l'Ajuntament d'aquella ciutat.

Concurs de l'Exposició Internacional de Barcelona, 1929

No cal dir que l'*Exposició Universal de Barcelona* va tenir una gran importància per a la Ciutat Comtal, abans i després que tingués lloc. El cert és que de feia uns anys s'havia llençat la casa per la finestra per tal d'oferir al món una imatge moderna i emprenedora de la ciutat. En molt poc temps hom va construir desenes d'edificis i urbanitzar hectàrees de vinyes per tal de plantar un immens *Palau d'Exposicions*, la *Plaça d'Espanya* i la de braus de *Las Arenas*. Tot i l'impacte ecològic que va patir la muntanya de Montjuïc, avui encara es fa ús d'una part important d'aquella infraestructura.

Un dels espais que van jugar un paper determinant en els dies de l'Exposició va ser el del *Pueblo Español*. Aquest era un recinte que estava construït amb còpies dels edificis més característics de cada regió d'Espanya i on es reproduïen amb gran exactitud algunes de les seves festivitats, tradicions i folklore.

La *Direcció de l'Exposició* i la *Casa del Penedès* a Barcelona havien convingut en presentar dins els diferents actes que s'hi durien a terme l'any 1929 una mostra significativa de les festes majors de l'àrea del Penedès per tal de donar un toc de color i pólvora al recinte iber. Hom també va proposar d'organitzar competicions entre els diferents grups que hi assistissin: Gegants i Nans, Castellers, Diables i Bèsties, Ball de Cercolets i Gitanes, Ball de Bastons, etc. per tal de motivar-ne la seva vinguda a Barcelona.

101. Barcelona, 14-09-1929. Sortida dels Bastoners de Masquefa a ballar en la Plaza Mayor del Poble Espanyol dins el marc de festeigs de La Exposició Internacional de Barcelona.
Cedida: AHFCB.